

Datum 30 mei 2024

Betreft Reactie voorjaarsnota en bezuinigingsvoorstellen gemeente Utrecht

Geachte raadsleden,

Op 6 juni houdt u de algemene beschouwingen over de voorjaarsnota en de bezuinigingsvoorstellen van de Gemeente Utrecht. U treft in deze brief de eerste reactie aan van de Armoedecoalitie Utrecht¹, Wmo cliëntenraad, Cliëntenplatform Participatiewet Utrecht, U-2B Heard!, Goud, RECHTOP, De Achterkant en Stichting Sleutelpersonen Utrecht.

Wij begrijpen dat Utrecht voor een immense opgave staat die niet zonder pijn in de stad te realiseren is. We zien ook dat het college zich hard heeft gemaakt om werk & inkomen zoveel mogelijk buiten schot te houden. Daarvoor zeer veel dank!

Toch maken wij ons zorgen over de gevolgen van de bezuinigingen voor mensen met een kleine beurs en mensen met een kwetsbaarheid. Ook denken wij dat dit uiteindelijk meer maatschappelijke kosten met zich mee zal brengen. Het gaat in het bijzonder om:

- 1 De versobering van de bijzondere bijstand met 9 ton.
- 2 De bezuinigingen op beschermd wonen, aanvullende zorg, dagbesteding en sociale prestatie, specifieke jeugdprojecten en verhogen tarieven sportaccommodaties.

Versobering bijzondere bijstand zeer ongelukkige keuze

De bijzondere bijstand is een noodvoorziening voor onverwacht hoge en noodzakelijke kosten die je niet zelf kunt betalen. Hierop bezuinigen betekent dat de noodpot voor minima nóg minder toegankelijk wordt. Uw raad besloot in maart jl. om een aantal armoederegelingen af te schaffen, en dit te compenseren via verruiming van de bijzondere bijstand. Hoe gaat dit eruit zien als de bijzondere bijstand wordt versoerd?

➔ Het leidt tot stress en nieuwe schulden

Het voorstel om de bijzondere bijstand voor woninginrichting om te zetten in een lening i.p.v. een gift, zal grote gevolgen hebben voor de meest kwetsbare mensen. Dit zijn de mensen die dak- en thuisloos waren en weer zelfstandig gaan wonen, statushouders en mensen die vanuit beschermd wonen zelfstandig gaan wonen. Het aangaan van een nieuwe lening (ofwel schuld) leidt voor deze mensen tot veel stress. In deze fragiele fase van herstel is het juist belangrijk om te ontzorgen. Voor mensen in de schuldsanering is het bovendien verboden om nieuwe schulden te maken. Dat zou betekenen dat zij geen nieuwe stap kunnen maken richting zelfstandig wonen. Wij verwachten bovendien dat er een grote kans is dat er niet geïnd kan worden.

¹ De Armoedecoalitie Utrecht is een bundeling van maatschappelijke organisaties, initiatieven en betrokkenen, zoals Tussenvoorziening, Leger des Heils, Stichting Utrechtse Woningcorporaties, U Centraal, JoU, Lister, Buurtteams, Moviera, DOCK, de voedselbanken, Emmaus, Al Amal, Solgu, Ubuntuhuis, U2B Heard!, U op Leeftijd, Big Friends, Leergeld, Jeugdeducatiefonds, Jeugdfondssport en cultuur, Stadsnetwerk Gelijke Kansen, Vluchtelingenwerk, Hogeschool Utrecht, KF Heinfonds, RDO en vele anderen.

→ Het houdt mensen in armoede, daarom draait Rotterdam haar beleid juist terug

De Gemeente Rotterdam heeft zeer recent besloten om de lening woninginrichting in Rotterdam weer om te zetten in een gift.

“De maandelijkse aflossing drukt op de bestedingsruimte van een huishouden met een laag inkomen”, aldus armoede-wethouder Natasha Mohamed-Hoesein. ‘Het is daardoor moeilijk uit de armoede te komen. Het verstrekken van bijzondere bijstand als gift sluit beter aan bij de financiële situatie van Rotterdammers in financiële nood’ schrijft ze in haar brief aan de raad.

Bijzondere bijstand woninginrichting versoberen?

Ook over de andere suggesties om de bijzondere bijstand te versoberen zoals verlaging van de bijdrage of strengere draagkrachtregels adviseren wij negatief. Hiervoor hebben we de volgende redenen:

→ Bijzondere bijstand nu al voor zeer beperkte groep mensen

Slechts een klein deel van de mensen die gaat wonen na thuisloos te zijn geweest krijgt bijzondere bijstand. Een groot deel komt er nu al niet voor in aanmerking bijv. omdat ze via hun bewindvoerder hebben gespaard voor woninginrichting. De versobering slaat dus neer op de meest kwetsbaren onder de kwetsbaren.

→ Fondsen dragen in de praktijk al flink bij aan de kosten voor inrichting

Het bedrag dat de gemeente tot nu toe beschikbaar stelt voor woninginrichting is slechts een deel (ca 40%) van wat minimaal nodig is om een woning op basisniveau in te richten (vloerbedekking, bed, tafel, gordijnen). Het andere deel van de noodzakelijke kosten wordt veelal verworven via fondsen. Dit komt bijvoorbeeld doordat woningcorporaties eisen stellen aan de vloeren van woningen; die moeten geluidsisolerend zijn om overlast te voorkomen. Met het wegvallen van de bijzondere bijstand als gift wordt een nog groter beroep gedaan op fondsen. Het is de vraag of dit haalbaar is.

Let op voldoende investeringen in de sociale basis

Wij maken ons ook zorgen over de bezuinigingen op beschermd wonen, aanvullende zorg, dagbesteding en sociale prestatie en specifieke jeugdprojecten. Hierdoor ontstaat een domino-effect. Mensen worden vanuit aanvullende zorg en beschermd wonen doorgeschoven naar de buurtteams. Terwijl de buurtteams een transitie maken van individuele naar collectieve begeleiding en een groter beroep doen op het informeel netwerk op het gebied van welzijn en zorg. Juist mensen met een kwetsbaarheid die iets extra's nodig hebben, dreigen tussen wal en schip te vallen. Hierdoor ontstaat uitsluiting, vereenzaming en terugval. Juist in deze tijd waarin polarisatie en kansenongelijkheid steeds groter wordt, is het belangrijk dat de sociale basis stevig is, zodat mensen zich veilig en thuis voelen in de Utrechtse samenleving.

Wij weten dat de bezuinigingsopgave immens is, de lastenverzwaringen gemaximeerd zijn, en elk domein een bijdrage moet leveren. Toch vragen wij u om een deel van de bezuinigingen in het sociale domein die de meest kwetsbare groepen in de samenleving treffen te herzien.

Met vriendelijke groet,

Guusta van der Zwaard,

Namens: Armoedecoalitie Utrecht, Wmo cliëntenraad, Cliëntenplatform Participatiewet Utrecht, U-2B Heard!, Goud, RECHTOP, De Achterkant en Stichting Sleutelpersonen Utrecht.